

Pia-Kristina Garde, författare av "Det är få som talar om dem".

2018-10-12 13:00 CEST

Det var en sådan tyst tragedi här i Sverige

Mitt arbete med boken började efter ett samtal jag hade hört om aids, då jag arbetade på en kyrkogård, sommaren 1986. Det var två unga killar som under fikat roade sig med att tala om homosexuella och aids, och om hur de smittade varandra. De använde så råa ord, att jag till slut lämnade rummet.

Jag hade då försökt hejda dem genom att säga att jag hade känt en man som hade dött i aids, och att hans aska skulle begravas på just den här lilla kyrkogården. Man kunde ha trott att det skulle hejda dem, men det blev istället så mycket roligare. Skulle askan kastas ner från kyrktornet?! Ha ha!

Det var som om det inte spelade någon roll om de sjuka levde eller dog.

Under den kommande tiden formulerade jag en idé, som jag kom att kalla *Mina bröder, mitt testamente*. Jag ville samla in vittnesmål, sista ord, hälsningar, från de sjuka: Det här är jag. Inte det *desäger*. Det HÄR är jag.

De tankarna satte igång ett arbete som pågår än i dag, både i Sverige och i USA, i San Francisco. Det blev inte riktigt som jag tänkte i början, men jag har genom åren samlat in vittnesmål, foton och brev, och jag har följt människor, både personer som lever med hiv och deras partners och nära anförvanter, samt vårdpersonal och andra verksamma inom området, så långt det har varit möjligt.

Jag delade så småningom upp arbetet i en svensk och en amerikansk del, och den svenska delen har nu kommit. Det har gått många år sedan jag började, och mycket har fallit i glömska. Jag kallar boken, *Det är få som talar om dem*.

Jag tänker på dem som dog i någon eller några av alla de sjukdomar som drabbade dem; jag tänker på alla dem som ingick i medicinska studier, men aldrig hann uppleva att bromsmedicinerna kom, men som har berett väg så att andra i dag kan leva i stort sett helt normala liv, och jag tänker på dem som tog sina liv, de som gick döden till mötes. De bara förpassade sig från livet.

Det var en sådan tyst tragedi här i Sverige.

Det fanns givetvis rubriker och löpsedlar och skrämself-reportage. Men bakom allt det, så pågick de här tragedierna ofta i det tysta, det var något man inte kunde prata om – som man hade kunnat göra om ens barn, ens partner hade haft cancer, ALS eller något annat icke stigmatiserande. Tack och lov för enskilda fina reportage med personer som lever med hiv och deras anhöriga, om än anonyma, och för journalisterna på DN och Svenska Dagbladet som rapporterade och uppdaterade.

När jag återvände från min första resa till San Francisco, 1987, åkte jag ut till Universitetsbiblioteket i Stockholm, för att hitta en bra arbetsplats. På en av toaletterna stod följande text:

Döda alla bögar i gaskammare!

Varför det, när aids finns!

Pia-Kristina Garde
Gästbloggare för Hiv-Sverige

Hiv-Sverige är en nationell patientorganisation för alla som lever med hiv och alla som berörs av hiv i Sverige vi arbetar med påverkan, rättigheter och prevention.

För och av personer som lever med hiv, sedan 1990

[Hiv-Sverige på webben](#)

[Hiv-Sverige på Facebook](#)

Kontaktpersoner

Sören Juvas

Presskontakt

Ombudsman

Talesperson

soren.juvas@hiv-sverige.se

0707737884

0709525132